

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

28.02.2023

Atzinums Nr. 4-03/2/2023

Par Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2036. gadam un Cēsu novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam Vides pārskatu

Vides pārskata izstrādātājs:

Cēsu novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 40900035584, adrese: Raunas iela 4, Cēsis, Cēsu novads, LV – 4101, e-pasts: novada.dome@cesunovads.lv.

Vides pārskata sagatavotājs:

SIA “*Enviroprojekts*”, reģistrācijas Nr. 40003683283, adrese: Mazā Nometņu iela 31, Rīga, LV – 1002, e-pasts: info@enviro.lv.

Plānošanas dokuments:

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2036. gadam un Cēsu novada attīstības programma 2022.–2028. gadam

Cēsu novada pašvaldība 2022. gada 20. decembrī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022. – 2036. gadam (2.0 redakcija) (turpmāk – Stratēģija) un Cēsu novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam (2.0 redakcija) (turpmāk – Attīstības programma) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) precizēto Vides pārskata projektu (turpmāk – Vides pārskats). Stratēģiju un Attīstības programmu izstrādāja Cēsu novada pašvaldība (turpmāk – Izstrādātāja). Stratēģisko novērtējumu veica SIA “*Enviroprojekts*” (turpmāk – Sagatavotāja).

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par vides pārskatu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai¹ – Birojam – ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

¹ Novērtējuma likuma 6. panta pirmā daļa.

Vides pārskats nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu².

Biroja atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti Biroja iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

I Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Stratēģijas un Attīstības programmas Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 "*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*" IV nodaļas "*Vides pārskatā iekļaujamā informācija*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un risinājumi

- 1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Stratēģijas un Attīstības programmas un to ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.
- 1.2. Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā noteiktajam – sākot ar 2021. gada 1. jūliju jaunveidotajā Cēsu novada administratīvajā teritorijā iekļauti bijušie Cēsu, Amatas, Līgatnes, Pārgaujas, Priekuļu, Vecpiebalgas un Jaunpiebalgas novadi. Veidojot vienotu turpmāko Cēsu novada attīstības redzējumu, tiek izstrādāta kopēja visas jaunizveidotās teritoriālās vienības Stratēģija un Attīstības programma. Stratēģiskais novērtējums Stratēģijai un Attīstības programmai piemērots ar Biroja 2021. gada 21. oktobra lēmumu Nr. 4-02/94 "*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*"³.
- 1.3. Stratēģija ir apvienotā Cēsu novada hierarhiski augstākais ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Stratēģijā apzināti nozīmīgākie esošie telpiskās struktūras elementi un noteikta vēlamā novada teritorijas telpiskā struktūra, t.sk. apdzīvojamā struktūra, satiksme un tehniskā infrastruktūra, dabas teritorijas, ainaviski vērtīgas un kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas un prioritāri attīstāmās teritorijas. Nozīmīgākās ilgtermiņa izmaiņas telpiskajā struktūrā:
 - 1.3.1. **Apdzīvojuma struktūrā** būtiskākie plānotie risinājumi:
 - 1.3.1.1. Reģionālas nozīmes attīstības centrs – Cēsis.
 - 1.3.1.2. Novada nozīmes attīstības centri – noteikti kā novada blīvākās apdzīvojuma teritorijas, kur iespēja gūt koncentrētu publisko pakalpojumu klāstu, veidojot policentrisku attīstības modeli kopējā novada telpiskajā struktūrā: Līgatne, Liepa, Priekuļi, Stalbe, Vecpiebalga un Jaunpiebalga.
 - 1.3.1.3. Vietējas nozīmes centri: Augšlīgatne, Dzērbene, Drabeši, Ieriķi, Nītaure, Rāmuļi, Skujene, Straupe, Zaube un Raiskums.
 - 1.3.1.4. Kopienas centri: Auciems, Ineši, Kaive, Melnbārži, Mārsnēni, Rīdzene, Rozula, Spāre, Taurene un Veselava.

² Novērtējuma likuma 1. panta 7. punkts.

³ Lēmums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>.

- 1.3.1.5. Attīstības centri – ciemi: Bille, Bērzkrogs, Krīvi, Līvi, Jāņmuiža, Plācis, Ratnieki, Sarkaņi un Skaļupes.
- 1.3.1.6. Lauku apdzīvotās vietas: Annas, Gundegas, Bērziņi, Strautmaļi, Daibe, Lenči, Lielstraupe, Amata, Amatiems, Abrupe, Veismaņi, Ķempji, Kārļi, Kūdums un Amata.
- 1.3.2. **Satiksmes un tehniskās infrastruktūras attīstībā** vēlamā ilgtermiņa attīstība tiek plānota, nodrošinot Cēsu novada ārējo sasniedzamību un savienojumus starp novada apdzīvotajām vietām un apdzīvoto vietu nodrošinājumu ar nepieciešamo infrastruktūru:
- 1.3.2.1. Ar valsts galvenajiem autoceļiem: 1) Rīga–Sigulda–Veclaicene (A2) – 9 km no Cēsīm un 2) Inčukalns–Valmiera–Valka (A3) – 15 km no Cēsīm.
- 1.3.2.2. Valsts vietējās nozīmes autoceļi: 1) Umurga–Cēsis (P14); 2) Valmiera–Cēsis–Drabeši (P20); 3) Priekuļi–Rauna (P28); 4) Rauna (Vidzemes šoseja)–Drusti–Jaunpiebalga (P29); 5) Garkalne–Alauksts (P3); 6) Cēsis–Vecpiebalga–Madona (P30); 7) Ērgļi – Drabeši (P31); 8) Augšlīgatne–Skriveri (P32) un 9) Ērgļi–Jaunpiebalga–Saliņkrogs (P33).
- 1.3.2.3. Būtiskākās infrastruktūras attīstības ilgtermiņa prioritātes saistāmas ar centralizēto ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes sistēmu tīklu paplašināšanu un rekonstrukciju, kā arī ar jaunu pieslēgumu veidošanu pie novada centralizētajiem ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes tīkliem un esošo pieslēgumu racionālu izmantošanu.
- 1.3.3. **Dabas teritoriju telpiskās struktūras** risinājumos izdalīti šādi telpiskās struktūras elementi: 1) mežsaimniecības teritorijas, 2) ūdens objekti, 3) dabas teritorijas blīvi apdzīvotās vietās un 4) īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT).
- 1.3.4. **Ainaviski vērtīgas un kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijās** ir izdalītas: 1) ainaviski vērtīgās teritorijas – Vidzemes augstienes aizsargājamais ainavu apvidus (AAA) “*Vecpiebalga*” un Gaujas senleja un 2) kultūrvēsturiskās teritorijas. Šajās teritorijās noteikta nepieciešamība izstrādāt novadam vienotu tūrisma attīstības stratēģiju.
- 1.3.5. **Prioritāri attīstāmās teritorijas:**
- 1.3.5.1. **Tūrisma attīstība** koncentrējama starptautiskajā tūrisma maršrutā “*Via Hanseatica*” un Vidzemes šosejas tūrisma attīstības zonā, kā arī Gaujas senlejas telpā, kur atrodas lielākā daļa no tūrisma objektiem novadā.
- 1.3.5.2. **Ražošana** koncentrējama teritorijās ar augstāko iedzīvotāju skaitu un blīvumu, lai nodrošinātu uzņēmumus ar darbaspēku, kā arī atvieglotu darbinieku nokļūšanu darba vietās. Cēsu novadā lielākais iedzīvotāju skaits koncentrējas Cēsu pilsētā un teritorijās ap A2 valsts nozīmes transporta koridoru un dzelzceļa līniju Rīga – Lugaži. Vienlaicīgi tā ir arī Gaujas Nacionālā parka teritorija, līdz ar to lielākie plānošanas izaicinājumi saistīti ar vides aizsardzības un ainavu saglabāšanas interešu saskaņošanu ar uzņēmējdarbības interesēm. Industriālo objektu apbūve koncentrējas ap dzelzceļa līniju un automaģistrāļu tuvumā.
- 1.4. Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas Cēsu novada attīstības vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi septiņu gadu periodam no 2022. gada līdz 2028. gadam, lai īstenotu Stratēģijā izvirzītos ilgtermiņa stratēģiskos uzstādījumus. Attīstības programma sastāv no četrām daļām: 1) Esošā situācija, 2) Stratēģiskā daļa, 3) Rīcības plāns un 4) Investīciju plāns.
- 1.5. Attīstības programmas Stratēģijas daļā izvirzītas šādas vidēja termiņa prioritātes:

- 1.5.1. **VP1. Augstas pievienotās vērtības ekonomika, balstīta uz vietējo resursu un intelektuālā potenciāla izmantošanas** ar rīcības virzieniem: 1) RV 1.1. Inovatīvu pētniecības projektu realizācija pašvaldībai ar zinātnes organizācijām konkurētspējas paaugstināšanai; 2) RV 1.2. Vienotas mārketinga un komunikācijas stratēģijas izveide uzņēmējdarbības veicināšanai; 3) RV 1.3. Finanšu un infrastruktūras mehānismu nodrošināšana; 4) RV 1.4. Sociālo inovāciju un sociālās uzņēmējdarbības veicināšanā; 4) RV 1.5. Jaunu un esošo uzņēmumu zaļināšanas procesu veicināšana, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru; 5) RV 1.6. Vietējo mājražotāju un lauksaimnieku ražoto produktu pievienotās vērtības paaugstināšana un 6) RV 1.7. Jaunu uzņēmumu piesaiste un atbilstoša darba spēka nodrošināšana.
 - 1.5.2. **VP2. Veselīgas, sociāli atbildīgas, izglītotas sabiedrības un kvalitatīvas dzīves vides veidošana** ar rīcības virzieniem: 1) RV 2.1. Teritorijas labiekārtojuma uzlabošana un mājokļa pieejamības nodrošināšana; 2) RV 2.2. Energoefektīvas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība; 3) RV 2.3. Iedzīvotājiem pieejamas un videi draudzīgākas transporta sistēmas izveide; 4) RV 2.4. Uz izglītību un izaugsmi vērsta sabiedrības veidošana; 5) RV 2.5. Veselības aprūpes pakalpojumu pilnveide un pieejamības uzlabošana; 6) RV 2.6. Vienlīdzīgu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamība; 7) RV 2.7. Fiziski aktīvas un veselīgas sabiedrības veidošana un 8) RV 2.8. Uz iedzīvotāju vajadzībām balstītu vietējo kopienu spējinašana, pilsoniskās aktivitātes veicināšana.
 - 1.5.3. **VP3. Pieejama kultūrvide un tūrisma aktivitātes** ar rīcības virzieniem: 1) RV 3.1. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana; 2) RV 3.2. Kultūras internacionalizācijas veicināšana; 3) RV 3.3. Sabiedrības līdzdalība kultūrā un vietējo tradīciju kopšana; 4) RV 3.4. Plaša spektra kultūras piedāvājumu pieejamība un 5) RV 3.5. Tūristu uzturēšanās ilguma palielināšana Cēsu novada teritorijā.
 - 1.5.4. **VP4. Klimata pārmaiņām pielāgotas vides veidošana** ar rīcības virzieniem: 1) RV 4.1. Efektivitātes un ilgtspējas nodrošināšana vides apsaimniekošanā; 2) RV 4.2. Dabas vērtību saglabāšana un aizsargāšana; 3) RV 4.3. Zaļā dzīvesveida principu popularizēšana sabiedrībā un 4) RV 4.4. Zaļo inovāciju iespējošana.
 - 1.5.5. **VP5. E–novada attīstība un aktīvas sabiedrības veidošana** ar rīcības virzieniem: 1) RV 5.1. Visaptverošas digitālās ekonomikas attīstīšana un digitālo apmācību pieejamība ikvienam iedzīvotājam; 2) RV 5.2. Pašvaldības darbinieku izglītošana, augstas kvalitātes pārvaldības nodrošināšanai; 3) RV 5.3. Uz datiem balstīta pašvaldības pārvaldība un 4) RV 5.4. Visaptverošu pakalpojumu nodrošināšana un sabiedrības iesaiste novada attīstībā un uzdevumiem, kuru realizācija nav saistāma ar ietekmi uz vidi.
- 1.6. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:
- 1.6.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7. punktu un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.
 - 1.6.2. Birojs konstatē, ka Vides pārskatā sniegta informācija: “*Stratēģijai un Programmai nav izstrādātas alternatīvas, tāpēc kā alternatīvs variants ir gadījums, ja plānošanas dokuments netiek ieviests*”. Birojs konstatē, ka Vides pārskatā konkrētajam plānošanas dokumentam kā vienīgā iespējamā alternatīva ir norādīts gadījums, ja plānošanas dokuments netiek ieviests, kas pēc būtības ir informācija par esošo vides

stāvokli, kas kalpo par pamatu esošās situācijas analīzei. Vienlaikus attiecībā uz alternatīvām pašiem plānošanas dokumentiem Birojs sniedz skaidrojumu, ka Noteikumu Nr. 157 8.7. punkta izpratnē nav nepieciešams izstrādāt alternatīvas plānošanas dokumentiem kā tādiem, bet Stratēģiskā novērtējuma rezultātā ir iespējams salīdzināt un novērtēt dažādus plānošanas risinājumus, kas ļauj nonākt pie izsvērtāka un pamatotāka lēmuma konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei. Stratēģiskā novērtējuma uzdevums ir nodrošināt vides apsvērumu integrēšanu plānošanas procesā pēc iespējas agrākā stadijā, savukārt Vides pārskats ir dokuments, kas ļauj šīs dažādās idejas un alternatīvas izgaismot, salīdzināt tās no vides ieguvumu viedokļa (atbilstoši Noteikumu Nr. 157 8.7. punkta prasībām), pamatot, kādēļ tieši konkrētais pasākums izvēlēts kā pamatotākais. Turklāt alternatīvos risinājumus nav nepieciešams izvērtēt pilnīgi katram pasākumam / aktivitātei, bet gan tiem, kas saistīti ar ietekmi uz vidi, kur apsvērtas un iespējamās alternatīvas. Pēc būtības alternatīvu izvērtējumā tiek pretnostatīti scenāriji, pamatojot, kādēļ par optimālāko izvēlēts tas plānošanas risinājums, kāds ir iestrādāts plānošanas dokumentā. Tāpat Birojs konstatē, ka gan Stratēģijai, gan Programmai izstrādātas 2. redakcijas, kas liecina par to, ka plānošanas dokumentu izstrādē jau tikuši apskatīti dažādi scenāriji, nosakot prioritāros pasākumus, bet konkrētajā gadījumā nav izmantotas tās iespējas, ko dod Stratēģiskais novērtējums, lai pamatotu izvēlēto plānošanas dokumentu risinājumus.

2. Esošais vides stāvoklis, jo īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokuments var būtiski ietekmēt, iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

- 2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā Izstrādātājai pieejamo un papildus noskaidroto informāciju par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti. Secināms, ka izmantoti Cēsu novada pašvaldības sniegtie dati, VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC), Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) u.c. institūciju rīcībā esošā informācija.
- 2.2. Vides pārskatā ietverts plānošanas dokumenta teritorijas vispārīgs raksturojums, iekļauta informācija par vides aspektiem un apkopojums par teritorijas dabas vērtībām. Galvenajos ietekmes aspektos ir secināms:
 - 2.2.1. Cēsu novadā mežu platības aizņem ~ 55 % no novada kopējās platības, no kā lielākā daļa atrodas Amatas (31%) un Vecpiebalgas (20%) pagastu teritorijās. Purvu teritorijas koncentrējas pašvaldības ziemeļu daļā un kopumā aizņem ~3,5 % no novada kopējās platības, kur lielākā daļa no tām atrodas Pārgaujas (28,5%) un Līgatnes (23%) pagastu teritorijās. Novadā lauksaimniecībā izmantojamo zemju platības veido ~ 31% no novada kopējās platības.
 - 2.2.2. Saskaņā ar LVĢMC Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras, sapropeļa un dziedniecības dūņu) krājumu bilanci Cēsu novadā atrodas 13 izmantojamo derīgo izrakteņu atradnes. Pamatā novada teritorijā iegūstami smilts–grants un smilts derīgie izrakteņi, bet divas atradnēs iespējams iegūt kūdru. Teritorijā ir noteikta viena valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradne – māla atradne “*Liepa*”. Sagatavotājas vērtējumā nākotnē būtiski vērst uzmanību uz to, kā šīs teritorijas pēc dabas resursu ieguves tiks atjaunotas un sakoptas, lai ilgtermiņā nedegradētu ainaviskās vērtības.
 - 2.2.3. Nozīmīga loma novadā ir ĪADT, kas aizņem ~ 27% no novada teritorijas. Daļa no novada teritorijas atrodas Gaujas Nacionālajā parkā, kas iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā (*Natura 2000*). Tāpat novada teritorijā atrodas arī aizsargājamo ainavu apvidus (AAA) “*Vecpiebalga*”, kas dibināts, lai saglabātu un aizsargātu raksturīgu Vidzemes kultūrainavu un dabas vērtības. 2020. gadā Cēsu

pilsētai tika izstrādāti Gaujas telpiskās attīstības plāna ieteikumi un 2016. gadā izstrādāti AAA “*Vecpiebalga*” dabas aizsardzības plāns.

- 2.2.4. Novada teritorijā izveidoti pieci dabas liegumi, kas noteikti kā *Natura 2000* teritorijas: “*Draugolis*”, “*Palšu purvs*”, “*Spinduļu meži*”, “*Melturu sils*” un “*Sproģi*”. Novadā noteikti 117 mikroliegumi un 49 dabas pieminekļi, lai aizsargātu dabas objektus, piemēram, koku alejas, dendroloģiskos stādījumus, alejas un ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus. Viens no ievērojamākajiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem objektiem novadā ir Dāvida dzirnavu avoti. Cēsu novada teritorijā vērojami vairāki Gaujas svītas smilšakmens atsegumi, kas atrodas Gaujas nacionālā parka dabas lieguma zonā. Nozīmīgākie no tiem ir Zvanu klintis un Ķeizarkrēsls Gaujas ielas tuvumā, Spoguļkintis Cīrulišu apkārtnē un Sarkanās klintis Pārgaujas ielas rajonā. Nelielāki atsegumi atrodami arī Vintergravā, Siļķupītes gravā un pie Peldu ielas. Smilšakmens atsegumi ir nozīmīgi gan no dabas aizsardzības viedokļa (kalpo par dzīvotni daudzām aizsargājamām sūnu un ķērpju sugām), gan augstu vērtējama ir to ainaviskā vērtība.
- 2.2.5. Novada teritorijā ir 271 valsts nozīmes un 148 vietējas nozīmes kultūras pieminekļi.
- 2.2.6. Novada ainavas veidošanos noteikusi gan novada vēsturiskā attīstība, gan teritorijas reljefs, gan lielais dabas pamatnes īpatsvars, gan arī pilsētvidei netipisku, ainavisku objektu klātbūtne. Nozīmīgi ainavas elementi novada teritorijā ir Gaujas senielejas un tās pieteku – Siļķupītes, Pitrtsupītes un Vinterupītes, kā arī pārējo strautiņu gravu veidotie koridori, kuriem piemīt svarīga ekoloģiska nozīme – tie kalpo par migrācijas ceļu daudzām augu un dzīvnieku sugām, nogāžu apaugums kontrolē ūdens noteci, ierobežo minerālo barības vielu noplūdi un aizkavē nogāžu erozijas procesu, līdz ar to samazinot upē ieskaloto duļķu materiāla daudzumu un uzlabojot ūdens kvalitāti. Vienlaikus novērojama lauksaimniecībā izmantojamo zemju pakāpeniska aizaugšana, kas perspektīvā var stipri degradēt ainavas vizuālo vērtību, gar ceļu un upi sastopamas arī latvāņu audzes. Lai nodrošinātu teritorijas ekoloģisko vienotību un stabilitāti, kā arī sugu izplatīšanās iespējas, Sagatavotājas ieskatā nepieciešams saglabāt pēc iespējas dabiskākus, apbūves vai citas saimnieciskās darbības nesadalītus, mazo upīšu gravu koridorus, tāpat apbūve un intensīva mežsaimnieciskā darbība nebūtu pieļaujama arī Gaujas krastos un senielejas nogāzēs.
- 2.2.7. Cēsu novada lielākā ūdenstece ir Gauja un tā nodala Cēsu pilsētu rietumos no Raiskuma pagasta. Gaujas upei Cēsu pilsētas robežās ir noteikta applūstamības robeža (reizi 100 gados – 28.1 m), kas vairāk vai mazāk ir dabā nosakāma, jo upe plūst pa izteiktām reljefa kraujām. Cēsu pilsētu saposmo Gaujas pieteku – mazo upīšu Siļķupītes, Vinterupītes, Melnupītes un Glūdas. Vaives pagasta hidroloģisko tīklu veido Gaujas upes baseina apgabala upes: Vaive, Raunis, un Amata.
- 2.2.8. Cēsu novadā centralizētā ūdensapgāde un kanalizācija nodrošināta Cēsīs, Līgatnē un novada apdzīvotajās vietās – ciemos. Kopumā centralizētā ūdensapgāde ir nodrošināta 75,91% novada teritorijas, bet centrālās kanalizācijas pakalpojums pieejams 67,89% novada teritorijas. Dzeramā ūdens kvalitāte novada teritorijā ir vērtējama kā laba, izņēmums ir dzelzs koncentrācijas pārsniegumi, kas svārstās no 1 līdz 3 mg/l un neliela mangāna koncentrācija. Pēdējos gados gan Cēsu pilsētā, gan citās apdzīvotās vietās realizēti ūdenssaimniecību projekti, t.sk. ūdensvadu un kanalizācijas sistēmas, kas ļauj iedzīvotājiem saņemt kvalitatīvākus pakalpojumus, tomēr Sagatavotājas ieskatā šie darbi jāturpina, jo daudzviet ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūra ir nolietota. Tāpat jāturpina darbs pie notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (NAI) modernizēšanas, lai novērstu neatīrītu notekūdeņu nonākšanu vidē.

- 2.2.9. Cēsu novada teritorijā pastāv pazemes ūdens piesārņojuma risks. Plānojot lielu uzņēmumu ierīkošanu, kuru tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešama pazemes ūdeņu ieguve, pazemes ūdeņu aizsargātību jānovērtē individuāli, plānojot ūdens patēriņu uzņēmuma un tā radīto iespējamo piesārņojuma avotu īpatnības.
- 2.2.10. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits un izvietojums tiek apzināts Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā (LVĢMC dati). Novada teritorijā konstatētas astoņas piesārņotās vietas piecās teritoriālajās vienībās un 110 potenciāli piesārņotās vietas. Galvenais piesārņojuma veids: naftas produkti un to ražošanas blakusprodukti. Attīstot konkrētas teritorijas, jāvērs uzmanība, lai neaktualizētu jau esošo piesārņojuma līmeni, un jāizstrādā atbilstošs uzraudzības un vietu kontroles plāns (pastāvīgs vides monitoring).
- 2.2.11. Cēsu novadā būtiska ietekme uz dabas teritorijām ir invazīvo sugu izplatībai, kas apdraud vietējās sugas. Viena no galvenajām sugām, kas ietekmē teritoriju, ir Sosnovska latvānis, būtiska to izplatība ir novērojama tieši Vaives pagastā. Šobrīd novadā izveidoti vairāki latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumu plāni (katrā pārvaldē), šo plānu kopums tiks apvienots, veidojot vienotu darbību kopumu, kas ietver teritorijas pastāvīgu apsekošanu (iedzīvotāju informēšana), kontroles mehānismus, nekustamā īpašuma nodokļu atlaides (invaliditātās zemes vienībās, kas tiek atbilstoši koptas).
- 2.2.12. Novada teritorijā izveidoti 7 šķirošanas jeb Eko laukumi, kas nodrošina dažādu pārstrādei derīgu materiālu nodošanu. Pašvaldībā iespējams šķirot atkritumus ne tikai daudzdzīvokļu dzīvojamo rajonu zonās, bet šķirošanas konteineru pieejamība arī privātmājām. Līdz ar to šķirotu atkritumu daudzums novada teritorijā pēc to īpatsvara sasniedz 32 %, visaugstākais atkritumu šķirošanas līmenis ir Pārgaujas pārvaldes teritorijā, sasniedzot 51 % no kopējā atkritumu daudzuma.
- 2.2.13. Cēsu novada teritorijā ir divi valsts un starptautiskas nozīmes autoceļu posmi, tostarp kravas transportam: A2 (Rīga–Sigulda–Igaunijas robeža (Veclaicene)) un A3 (Inčukalns–Valmiera–Igaunijas robeža), 6 valsts reģionālo autoceļu posmi, 23 valsts vietējas nozīmes un pašvaldības ceļi ar dažādiem ceļu segumiem. Būtisks izaicinājums novadā saistībā ar kravas transportu un loģistiku ir kravu elektrifikācija, jo nepieciešams pielāgoties jaunajām tendencēm.
- 2.2.14. Novadā atrodas dzelzceļa līnija Rīga–Cēsis–Lugaži–valsts robeža–Tallina. Kā problēma Vides pārskatā norādīta drošība saistībā ar dzelzceļa šķērsošanu, kas novadā novērtēta kā zema. Nākotnē nepieciešams izbūvēt drošu dzelzceļa šķērsojumu pie Līgatnes dzelzceļa stacijas un papildus gājēju šķērsojumu Cēsu pilsētā pie Piebalgas ielas. Savukārt Dukuru ciema iedzīvotājiem, dodoties uz Cēsīm vai autobusa pieturu, jāšķērso dzelzceļa pārbrauktuve (Dukuri) uz autoceļa V330 (Dukuri–Rāmnieki), kur nav izbūvēts gājēju celiņš, tāpat pārbrauktuve nav izgaismota. Līdzīgi pasažieriem, ejot uz dzelzceļa staciju “*Jāņmuiža*” pie valsts autoceļa P20, jāšķērso neizgaismota dzelzceļa pārbrauktuve.
- 2.3. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu Birojs konstatē:
- 2.3.1. Vides pārskatā ir iekļauta informācija par esošo vides stāvokli novadā, tomēr Biroja vērtējumā svarīgāk ir identificēt esošos / iespējamos vides riskus un novērtēt, kā plānošanas dokuments vides stāvokli var uzlabot, pasliktināt vai saglabāt esošajā stāvoklī, tostarp attiecībā arī uz Vides pārskatā norādīto nedrošo dzelzceļa šķērsojumu (vai ir plānoti attiecīgi pasākumi situācijas uzlabošanai). Tādējādi atsevišķās no aplūkotajām jomām rekomendējams veikt Vides pārskata papildinājumus.

- 2.3.2. Vides pārskatā, piemēram, nav norādīts arī uz esošo trokšņa piesārņojumu novada teritorijā, ko rada transporta kustība. Cēsu novada teritoriju šķērso autoceļš Rīga–Sigulda–Veclaicene (A2) un Inčukalna–Valmiera–Valka (A3), kur to posmiem, kas ietver arī Cēsu novadu, ir izstrādātas Trokšņa stratēģiskās kartes⁴. Tomēr Vides pārskatā nav sniegta informācija, vai atbilstoši Trokšņu stratēģiskajām kartēm ir identificēti dienas, vakara un arī nakts vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi.⁵ Vienlaikus Birojs konstatē, ka atbilstoši Trokšņu stratēģiskajām kartēm Cēsu novadā valsts autoceļa A2 apdzīvoto vietu tuvumā (piemēram, Augšlīgatnes un Ieriķu ciematos) dominē arī savrupmāju un publiskās teritorijas, kā arī novietotas rūpnieciskās teritorijas. Līdz ar to Birojs vērs pašvaldības uzmanību, ka teritorijās, kur jau pašlaik konstatēti vides trokšņa robežlieluma pārsniegumi un kur to pieaugums ir prognozējams, nepieciešams izsvērt ar plānošanas dokumentiem ierobežojumus, vai arī pārskatīt teritoriju turpmākās attīstības iespējas atbilstoši normatīvo aktu regulējumam. Tāpat novada teritorijas plānojuma izstrādē būtiski ievērot Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” 147. punkta prasību “*plānojot jaunas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz normatīvajos aktos piesārņojuma jomā noteiktos piesārņojuma robežlielumus*”. Vienlaikus jāņem vērā, ka teritorijās, kur ir būtiski vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi, tā samazināšana līdz pieļaujamam līmenim ar atsevišķiem prettrokšņa pasākumiem, piemēram, lokālu prettrokšņa sienu būvniecību vienā īpašumā, – var nebūt iespējama, tādēļ trokšņu jutīgu objektu paredzēšana Biroja ieskatā šādās teritorijās nav pieļaujama. Savukārt Vides pārskatā gan apdzīvojama struktūras izmaiņu, gan ražošanas, gan pakalpojumu sniegšanas centru kontekstā rekomendējams papildus apsvērt attīstības teritoriju atbilstību, ko novada turpmākajā plānošanā jāņem vērā, lai izpildītu normatīvajos aktos noteiktās prasības vides kvalitātes nodrošināšanā novada iedzīvotājiem. Vienlaikus Birojs rekomendē papildināt Vides pārskatu ar aktuālo informāciju par trokšņa piesārņojumu novada teritorijā atbilstoši Trokšņu stratēģisko karšu (izstrādātas 2022. gadā) informācijai⁶.
- 2.3.3. Atbilstoši Vides pārskatā sniegtajai informācijai kā viena no problēmām tiek norādīta izstrādē esošo atradņu turpmākā apsaimniekošana / rekultivācija. Lai arī Vides pārskatā atzīmēts, ka turpmākajos plānošanas dokumentos pašvaldība neplāno sekmēt derīgo izrakteņu ieguvī novadā, tomēr Biroja ieskatā rekomendējams turpmākajos teritoriju attīstības plānošanas dokumentos (teritorijas plānojumā, lokālplānojumos) teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (turpmāk – TIAN) iekļaut atbilstošus nosacījumus esošo vai plānoto karjeru turpmākajā apsaimniekošanā, lai nākotnē veidotos dabas bioloģiskajai daudzveidībai vērtīgas teritorijas. Piemēram, pēc derīgo izrakteņu ieguves beigšanas izstrādātās teritorijas iespējams renaturalizēt, veidojot ūdenstilpes retiem putniem un abiniekiem piemērotas dzīvesvietas. Šādu teritoriju veidošana īpaši svarīga ir ĪADT tuvumā, bet vēlama arī pārējā novada teritorijā, ņemot vērā novada atrašanos ainaviski vērtīgās teritorijās, kas tiek izmantotas arī rekreācijai.
- 2.3.4. Vides pārskatā nav sniegta informācija par novadā esošajām peldvietām. Biroja

⁴ Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” 63.1. punkta nosacījumiem trokšņa stratēģiskās kartes izstrādā autoceļiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā trīs miljoni transportlīdzekļu gadā.

⁵ Vides trokšņa robežlielumi saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumiem Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” savrupmāju, mazstāvu vai viensētu dzīvojamo māju teritorijās ir 55 dB(A) dienas periodā, 50 dB(A) vakara periodā un 45 dB(A) nakts periodā.

⁶ Pieejams: <https://lvceli.lv/celu-tikls/celu-kartes/troksnu-kartes/> (skatīts 17.02.2023.).

ieskatā pašvaldībai ieteicams izvērtēt nepieciešamību novadā izveidot peldvietas (ietverot novada neoficiālās peldvietas, kuras iedzīvotāji jau aktīvi izmanto) atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 28. novembrī noteikumiem Nr. 692 “*Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība*”, ņemot vērā plānoto tūrisma attīstību ar rekreācijas iespējām ūdensobjektu tuvumā. Jāņem vērā, ka tādā gadījumā oficiālās peldvietas ir nepieciešams iestrādāt arī jaunajā apvienotajā novada teritorijas plānojumā.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlēta risinājuma pamatojums

- 3.1. Sagatavotājas vērtējumā kopumā novada Stratēģijā ilgtermiņam plānotie stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un Attīstības programmā vidējam termiņam plānotās vidēja termiņa prioritātes, uzdevumi un rīcības virzieni paredz tādu projektu un pasākumu ieviešanu, kas kopumā (summāri) uzlabos novada vides kvalitātes rādītājus, t.sk. mazinās SEG (siltumnīcefekta gāzu) emisijas un dos novada ieguldījumu virzībā uz klimatneitralitāti, ekosistēmu klimatnoturību, sekmēs dabas resursu racionālu izmantošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu.
- 3.2. Vienlaikus Birojs konstatē, ka starp Stratēģijā noteiktajām prioritāri attīstītajām teritorijām ir noteiktas teritorijas ražošanas attīstībai. Tomēr šādas ražošanas teritorijas ir plānotas teritorijās, kur koncentrējas arī dzīvojamās platības, kas tiek pamatots ar viedokli, lai nodrošinātu uzņēmumus ar darbaspēku, kā arī atvieglotu darbinieku nokļūšanu darba vietās. Šāds koncentrētāks iedzīvotāju skaits atrodas Cēsu pilsētā un teritorijās ap A2 valsts nozīmes transporta koridoru un dzelzceļa līniju Rīga – Lugaži. Gan Izstrādātājas, gan Biroja ieskatā jāņem vērā arī apstākļi, ka minētā prioritāri attīstāmā teritorija ir arī Gaujas Nacionālā parka teritorija, līdz ar to lielākie plānošanas izaicinājumi saistīti gan ar ražošanas un dzīvojamās apbūves izvietojumu, kā arī ar vides aizsardzības un ainavu saglabāšanas interešu saskaņošanu ar uzņēmējdarbības interesēm, kas ir būtiski ņemams vērā vides aspekts novada turpmākajā attīstības plānošanā.
- 3.3. Ņemot iepriekš minēto, uzņēmējdarbības attīstībai jānodrošina nepieciešamā infrastruktūra, kā arī vienlaikus jāsamēro saimnieciskās darbības un dzīvošanas funkcijas. Līdz ar to jāņem vērā perspektīvo transporta infrastruktūras objektu izbūve un ar minēto transporta infrastruktūru saistītā teritoriju turpmākā attīstība. Birojs vērs uzmanību, ka jebkāda industriālo teritoriju izveide tiešā dzīvojamo apbūves teritoriju tuvumā var radīt konfliktsituācijas starp atšķirīgi ieinteresētajām pusēm. Līdz ar to Birojs rekomendē turpmākajā novada attīstības plānošanā, izstrādājot vienotu Cēsu novada teritorijas plānojumu un lokālplānojumus, pievērst īpašu uzmanību gan industriālo zonu, gan arī dzīvojamo zonu izvietojumam, ņemot vērā jau konstatētās trokšņa robežlieluma pārsnieguma vietas, lai neveidotos summārās ietekmes, kas pasliktinātu iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti. Tāpat svarīgi ir noteikt ne tikai šo teritoriju atrašanās vietas, bet arī TIAN iestrādāt atbilstošas prasības iespējamās ietekmes novēršanai / mazināšanai.
- 3.4. Tāpat Birojs konstatē, ka Stratēģija atbalsta alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģijas u.c.) izmantošanu. Šajā kontekstā Birojs rekomendē pašvaldībai turpmākā teritoriju attīstības plānošanā izsvērt, kādu no attīstības virzieniem (alternatīvā enerģija, mežsaimnieciskā darbība, lauksaimnieciskā darbība) noteikt kā prioritāti, ņemot vērā, ka novadā lielās platībās notiek gan ar mežsaimniecību, gan ar lauksaimniecību saistīta saimnieciskā darbība. Vienlaikus plašās teritorijās atrodas arī dabas vērtības. Tāpēc būtiski ir pārdomāti izvēlēties vēja elektrostaciju izbūvei paredzētās teritorijas, tostarp izvērtēt to turpmākās attīstības iespējas, ņemot vērā pašvaldības konceptuālo ilgtermiņa redzējumu novada teritorijas attīstībai un vēja elektrostaciju iedērbību tajā, iedzīvotāju (zemes īpašnieku) intereses, kā arī saistošo normatīvo aktu prasības.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

Lai izvairītos no iespējamām negatīvām ietekmēm, pašvaldībai nepieciešams papildus pievērst uzmanību:

- 4.1. Piemēram, izstrādājot tematiskos plānus (tostarp attiecībā uz tūrisma attīstību novadā), atsevišķu jomu stratēģijas (piemēram, ūdenssaimniecības attīstības stratēģiju), kā arī, veicot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noteiktos projektu ietekmes uz vidi novērtējuma pasākumus, ja tie ir nepieciešami.
- 4.2. Tāpat iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai nepieciešamie risinājumi ir saistāmi ar: 1) centralizēto kanalizācijas sistēmu attīstības plānošanu atbilstoši apdzīvoto vietu cilvēkekvalitātiem, 2) telpiskās attīstības vadlīniju pilnveidošanu attiecībā uz vides trokšņa pārsniegumu teritoriju turpmāko plānošanu, 3) līdz šim plānotajām, bet nerealizētajām rūpniecības apbūves teritorijām dzīvojamās apbūves teritoriju tiešā tuvumā, 4) Eiropas Savienības biotopiem un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm, plānotajām aktivitātēm to teritorijās vai to tiešā tuvumā un 5) applūstošo teritoriju (10 % applūšanas varbūtība) noteikšanu, ņemot vērā aktuālo informāciju par pavasara palu un plūdu, kā arī vējuzplūdu radīto applūšanu, pārskatot arī teritorijas plānojumos noteikto, bet nerealizēto apbūves teritoriju, kas atrodas applūstošajās teritorijās, tālāko izmantošanu (atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām).

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, Stratēģijā un Programmā nav paredzētas darbības, kuru īstenošana var tieši negatīvi ietekmēt pašvaldības teritorijā esošās Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas, tāpēc kompensējošie pasākumi nav nepieciešami.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Vides pārskatā norādīts: “*ņemot vērā Cēsu novada novietojumu un plānotās attīstības tendences, uzskatāms, ka pārrobežu ietekme uz kaimiņu valstīm nav sagaidāma*”.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskatā norādīts: “*lai nodrošinātu monitoringu par plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz novada teritoriju, pašvaldībai jānodrošina regulāra uzraudzība, izmantojot valsts statistikas datu bāzē pieejamo informāciju un monitoringa datus*”.

Biroja vērtējumā, lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, Vides pārskatā jānorāda konkrēti indikatori / rādītāji plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringam.

8. Sevišķie apsvērumi

Cēsu novada pašvaldība 2022. gada 20. decembrī Birojā ir iesniegusi Stratēģiju un Attīstības programmu, kā arī precizēto Vides pārskatu. Birojs ir konstatējis, ka jau 2022. gada 29. decembrī ar lēmumu Nr. 749 “*Par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021. - 2035. gadam un Cēsu novada Attīstības programmas 2021. - 2027. gadam apstiprināšanu*” (turpmāk – 29.12.2022. Lēmums Nr. 749) Cēsu novada dome ir nolēmusi: “*1. Apstiprināt Cēsu*

novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022. - 2036. gadam saskaņā ar 2. pielikumu; 2. Apstiprināt Cēsu novada Attīstības programmu 2022. - 2028. gadam saskaņā ar 3. pielikumu; 3. Apstiprināt Cēsu novada attīstības dokumentu vienoto esošās situācijas analīzi saskaņā ar 4. pielikumu; 4. Apstiprināt sagatavoto sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu saskaņā ar 5. pielikumu....”. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 6. punktu “stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk arī — stratēģiskais novērtējums) — ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā;”. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42/EK (turpmāk - Direktīva) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu 4. panta pirmajā punktā⁷ *expressis verbis* ir noteikts, ka Stratēģiskais novērtējums ir jāveic pirms dokumenta apstiprināšanas, un tas izriet arī no Novērtējuma likuma. Biroja atzinums ir viena no Stratēģiskā novērtējuma sastāvdaļām, kas jāņem vērā lēmuma pieņemējam. Neesot šādam atzinumam, nav iespējams uzskatīt, ka līdz lēmuma pieņemšanai ir pabeigta novērtējuma procedūra. Turklāt Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestā daļa paredz Birojam tiesības “Ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, kompetentā institūcija atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.”, bet šā panta septītā daļa paredz Birojam tiesības vides pārskatu nodot izstrādātājam pārstrādāšanai. Ņemot vērā minētos apsvērumus, Birojs secināja, ka ar 29.12.2022. Lēmumu Nr. 749 ir pārkāptas Novērtējuma likumā noteiktās prasības, kas nozīmē, ka vienlaikus lēmums neatbilst arī Direktīvas prasībām. Neskatoties uz to, ka Stratēģiskais novērtējums ir *ex-ante*, nevis *ex-post* instruments ietekmju novērtēšanai, lai novērstu radušos pārkāpumu un nodrošinātu, ka ar 29.12.2022. Lēmumu Nr. 749 apstiprinātajiem plānošanas dokumentiem ir veikts Stratēģiskais novērtējums, Birojs ir izdevis šo atzinumu.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumentu un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā.

Stratēģijas 2. redakcija, Attīstības programmas 2. redakcija un Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana notika no 2022. gada 27. jūnija līdz 2022. gada 29. jūlijam.

Plānošanas dokumenti un to vides pārskata projekts bija pieejami Ģeoportāla tīmekļa vietnē: <https://geolatvija.lv/geo/tapis> un Cēsu novada tīmekļa vietnē sadaļā “Attīstība”. Ar plānošanas dokumentu un vides pārskata projekta materiāliem izdruku veidā varēja iepazīties:

1. Cēsu novada pašvaldības klientu apkalpošanas centrā (Raunas ielā 4, Cēsīs);
2. Amatas apvienības pārvaldē “Ausmas”, Drabešu pagastā;
3. Jaunpiebalgas apvienības pārvaldē Gaujas iela 4, Jaunpiebalga, Jaunpiebalgas pagastā;
4. Līgatnes apvienības pārvaldē Nītaures iela 6, Augšlīgatne, Līgatnes pagastā;
5. Pārgaujas apvienības pārvaldē “Iktes”, Stalbe, Stalbes pagastā;
6. Priekuļu apvienības pārvaldē Cēsu prospekts 5, Priekuļi, Priekuļu pagastā;
7. Vecpiebalgas apvienības pārvaldē Alauksta iela 4, Vecpiebalga, Vecpiebalgas pagastā.

⁷ Direktīvas 3. pantā minēto vides novērtējumu veic plānu un programmu sagatavošanas laikā, pirms to pieņemšanas vai iesniegšanas likumdošanas procedūrai.

Paziņojums par Stratēģijas un Attīstības programmas publisko apspriešanu un šo plānošanas dokumentu Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu tika ievietots 2022. gada 30. jūnija laikrakstā “*Cēsu Novada Vēstis*”, kā arī digitālā versija bija pieejama elektroniski Cēsu novada pašvaldības mājaslapā: <https://www.cesis.lv/images/userfiles/cesuvestis/2022/CNV-233.pdf>.

Priekšlikumus un komentārus gan par Vides pārskata projektu, gan arī par plānošanas dokumentiem varēja iesniegt kādā no šādiem veidiem:

1. Elektroniski Ģeoportālā <https://geolatvija.lv/geo/tapis>.
2. Elektroniski nosūtot uz pašvaldības e–adresi: dome@cesunovads.lv.
3. Nosūtot pa pastu: Cēsu novada pašvaldībai, Raunas iela 4, Cēsis, LV 4101.
4. Iesniegt klientu apkalpošanas centrā, Raunas ielā 4, 1.stāvā, Cēsīs.
5. Informācija par sabiedrisko apspriešanu tika publicēta tīmekļvietnēs:
https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_24258-1368;
 - <https://www.cesis.lv/lv/novads/aktualitates/zinas/pasvaldiba/publiska-apspriesana-par-novada-attistibas-dokumentiem/>;
 - <https://www.facebook.com/CesuNovads/videos/1049937852310436>;
 - <https://www.facebook.com/events/619616519435737/>;
 - https://twitter.com/Cesis_lv/status/1545017746961960963.

Apspriešanas sanāksme attālinātā veidā notika 2022. gada 14. jūlijā plkst. 18.00.

Vides pārskatā sniegta informācija par plānošanas dokumentu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitu. Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar Valsts vides dienestu, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentiem un Vides pārskatu. Pārskats par sabiedrības iesaisti un konsultācijām ir iekļauts Vides pārskata sadaļā “*Sabiedrības iesaiste un konsultācijas ar institūcijām*”.

Izvērtētā dokumentācija:

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2036. gadam, Cēsu novada attīstības programma 2022.–2028. gadam un to Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkts.
2. Likums “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
3. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants.
4. Ūdens apsaimniekošanas likuma 5. pants.
5. Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumi Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*”.
6. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.
7. Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 “*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”.
8. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*”.

9. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 9. – 33. punkts.

Biroja viedoklis:

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:

- 1. Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2036. gadam un Cēsu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām. Pilnveidojot un īstenojot Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.–2036. gadam un Cēsu novada attīstības programmu 2022.–2028. gadam, ņemami vērā Vides pārskatā un šā atzinuma 4. punktā ar apakšpunktiem un 7. punktā izteiktie priekšlikumi.**
- 2. Lai konstatētu Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2036. gadam un Cēsu novada attīstības programmas 2022.–2027. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Cēsu novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (elektroniskā veidā) Birojā.**

Cēsu novada pašvaldībai atbilstoši Noteikumu Nr.157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Tāpat jā sagatavo un atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jāpublicē paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu, paziņojumu elektroniskā veidā jānosūta arī Birojam ievietošanai tīmekļa vietnē.

Direktore

(paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Atzinums nosūtīts:

1. Cēsu novada domei: *E.Adresē*.
2. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei: *E.Adresē*.

Daina Dzeguze, daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

Ilze Lielvalode, ilze.lielvalode@vpvb.gov.lv